

# حسابرسی (۱)

همراه با تست‌های چهارگزینه‌ای آزمون‌های مختلف  
قابل استفاده برای دانشجویان و دانش‌پژوهان رشته‌های حسابداری  
و سایر رشته‌های مرتبط مطابق با استانداردهای حسابرسی ایران

تألیف و ترجمه

قاسم قاسمی

(عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد سبزوار)

(عضو پیوسته‌ی انجمن حسابداران ایران)

(عضو پیوسته‌ی انجمن سرمایه‌ی فکری ایران)

|                     |                                         |
|---------------------|-----------------------------------------|
| سرشناسه             | : قاسمی، قاسم، ۱۳۵۹ -                   |
| عنوان و نام پدیدآور | : حسابرسی (۱) / قاسم قاسمی.             |
| مشخصات نشر          | : مشهد: جهانکده، ۱۳۹۱.                  |
| مشخصات ظاهری        | : ۲۰۰ ص.: مصور، جدول، نمودار؛ ۲۲×۲۹ سم. |
| شابک                | : ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۱۹۵۷-۲                     |
| وضعیت فیزی          | : فیزی                                  |
| فهرست نویسی         | : فیزی                                  |
| یادداشت             | : یادداشت                               |
| یادداشت             | : یادداشت                               |
| موضوع               | : حسابرسی                               |
| رده بندی کنگره      | : ۱۳۹۱ ۵۴۶۷۲۴/۵۶۶۷۲۴                    |
| رده بندی دیویی      | : ۶۵۷/۱۵                                |
| شماره کتابشناسی ملی | : ۳۰۴۶۰۴۷                               |

نام کتاب: **حسابرسی (۱)**

مؤلف: **قاسم قاسمی**

ناشر: انتشارات جهانکده به سفارش معاونت پژوهشی دانشگاه آزاد اسلامی - سیار

۲۰۰ ص، رحلی، شمارگان: ۱۰۰۰ جلد، نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۱،

چاپ: دانشگاه فردوسی مشهد.

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۰-۱۹۵۷-۲

ISBN: ۹۸۷-۹۶۴-۱۰-۱۹۵۷-۲

قیمت: ۷۳۰۰ تومان

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

نشر جهانکده - مشهد، ص پ ۱۳۱۹-۹۱۸۹۵ / تلفکس ۸۸۱۲۴۱۴ / ۰۵۱۱ ۹۱۵۳ ۱۶۰۴۳۸

[jahankadehpublication@yahoo.com](mailto:jahankadehpublication@yahoo.com)

توزیع در تهران: دانش نگار، تلفن ۶۶۴۱۶۶۷۶، ۶۶۴۶۲۲۱۵، ۶۶۴۰۰۱۴۴



آنگاه که آدم از عدم ایجاد گردید  
پیغام داد از آن سر افلاک معشوق  
وقتی که یادش داد راه عاشقی را

با دلی که فکر و ذکرش سوختن شد  
اقرار به اسم آن که آغاز سخن شد  
زیباترین فعل جهان آموختن شد

باباپور

اطلاعات و گزارش‌های مالی یک ثروت است و می‌تواند برای سازمان ارزش آفرین باشند، البته به شرط آن‌که برای استفاده‌کننده‌گان این اطلاعات و گزارش‌ها از قابلیت اعتماد و اتکا برخوردار باشند و یا به عبارتی استفاده‌کننده‌گان نیاز دارند اطمینان و تضمینی نسبت به گزارش‌های منتشرشده‌ی سازمان‌ها کسب نمایند. بسیار واضح است که سازمان‌ها نیز برای اعتباربخشی به این گزارش‌ها باید از نیروهای متخصص در حرفه و خارج از سازمان استفاده نمایند. امروزه حسابرسی به عنوان یکی از مهم‌ترین ابزار در جلب اعتماد عمومی و هم‌چنین وسیله‌ای برای اعتباربخشی به اطلاعات مالی می‌باشد.

در سال‌های اخیر و در پی رسوایی‌های مالی توجه بیشتر به حسابرسی در تمام دنیا در دستور کار واقع گردیده است و قوانین و مقرراتی جدیدی نیز برای این حرفه وضع گردید و حتی دیدگاه این حرفه در تهیه‌ی گزارش تغییر کرد. در همین راستا در ایران هم باید از طریق ایجاد تحولی اساسی در واحدهای حسابرسی شده و متمایز نمودن آن‌ها از سایر واحدها (که حسابرسی نشده‌اند)، جایگاه اصلی حرفه را بیش از پیش در بین تمام استفاده‌کنندگان از اطلاعات و گزارش‌های مالی نمایان‌تر نماییم.

هدف از ترجمه و تألیف مجموعه‌ی حاضر تشریح و آموزش حسابرسی به زبانی ساده برای دانشجویان رشته‌های حسابداری و مالی و علاقمندان به حرفه‌ی حسابرسی بوده است. سعی شده است که اهمیت حرفه‌ی حسابرسی همراه با رعایت سرفصل‌های مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و هم‌چنین بکارگیری جدیدترین استانداردهای حسابرسی برای خوانندگان عزیز بیان شود تا با مطالعه‌ی این کتاب و البته راهنمایی‌های اساتید بزرگوار رشته‌ی حسابداری بتوانند خود را برای ورود به حرفه آماده نمایند. امید است این هدف مرتفع گردد.

در انتها بر خود وظیفه می‌دانم که از زحمات کلیه‌ی کسانی که در تهیه‌ی مقدمات این کتاب سهم داشته‌اند کمال تشکر و قدردانی را داشته باشم. کاستی‌های این کتاب تماماً به این‌جانب مربوط می‌شود، بنابراین از تمامی همکاران دانشگاهی خود، دانشجویان و به‌طور کلی خوانندگان عزیز تقاضا دارم نظرات سازنده‌ی خود را جهت تکمیل، اصلاح و ویرایش‌های بعدی از طریق پست الکترونیکی مطلع فرمایند که موجب تشکر و امتنان خواهد بود.

## فصل اول: کلیات حسابرسی

|    |                                    |
|----|------------------------------------|
| ۱۴ | مقدمه                              |
| ۱۵ | سیر تکاملی حسابرسی                 |
| ۱۵ | تعریف حسابرسی                      |
| ۱۵ | انواع حسابرسی                      |
| ۱۶ | انواع حسابرسان                     |
| ۱۹ | مآختر مؤسسات حسابرسی               |
| ۲۰ | استانداردهای پذیرفته شده ی حسابرسی |
| ۲۳ | پرسش های فصل اول                   |
| ۲۴ | تست های فصل اول                    |

## فصل دوم: آیین رفتار حرفه ای

|    |                                             |
|----|---------------------------------------------|
| ۲۸ | مقدمه                                       |
| ۲۸ | اصول بنیادی حرفه                            |
| ۲۹ | احکام حرفه                                  |
| ۳۴ | ضمانت اجرایی احکام                          |
| ۳۵ | بررسی همیشگان                               |
| ۳۵ | مشاوره ی مالیاتی توسط حسابرسان مستقل        |
| ۳۶ | فغانی در مورد خدمات حسابداری مؤسسات حسابرسی |
| ۳۶ | صنولیت قانونی حسابرسان                      |
| ۳۷ | دفاع حسابرسان در برابر اتهامات              |
| ۳۸ | و ضعیف حسابرسان در عصر دعاوی حقوقی          |
| ۳۹ | پرسش های فصل دوم                            |
| ۴۰ | تست های فصل دوم                             |

## فصل سوم: گزارش حسابرسی

|    |                                            |
|----|--------------------------------------------|
| ۴۶ | مقدمه                                      |
| ۴۶ | اجزای گزارش حسابرسی                        |
| ۴۹ | انواع اظهارنظر حسابرس                      |
| ۵۴ | ابهام در رسیدگی                            |
| ۵۶ | اهمیت در حسابرسی                           |
| ۵۷ | تاریخ گذاری گزارش                          |
| ۵۷ | استفاده از خدمات کارشناس در حسابرسی        |
| ۵۷ | اظهارنظر متفاوت در مورد صورت های مالی      |
| ۵۸ | نمونه ای از یک گزارش واقعی (به صورت مشروط) |
| ۶۰ | پرسش های فصل سوم                           |
| ۶۲ | تست های فصل سوم                            |

## فصل چهارم: برنامه‌ریزی حسابرسی

|    |                                                |
|----|------------------------------------------------|
| ۷۲ | مقدمه                                          |
| ۷۲ | چگونگی پذیرش صاحبکار جدید                      |
| ۷۵ | نمودار برنامه‌ریزی حسابرسی                     |
| ۷۶ | کسب شناخت از فعالیت‌های صاحبکار                |
| ۷۶ | مذاکرات مقدماتی با صاحبکار                     |
| ۷۷ | موافقت‌نامه‌ی حسابرسی (قرارداد حسابرسی)        |
| ۸۰ | برآورد حق‌الزحمه‌ی حسابرسی                     |
| ۸۰ | تنظیم طرح کلی حسابرسی                          |
| ۸۲ | نمودار طرح کلی حسابرسی                         |
| ۸۳ | عوامل مؤثر بر احتمال خطر حسابرسی صورت‌های مالی |
| ۸۴ | مستندسازی مراحل برنامه‌ریزی                    |
| ۸۵ | فرآیند حسابرسی                                 |
| ۸۶ | تفاوت آزمون کنترلی و آزمون محتوا               |
| ۸۶ | شرایط قابل گزارش و نامه‌ی مدیریت               |
| ۸۸ | پرسش‌های فصل چهارم                             |
| ۸۹ | تست‌های فصل چهارم                              |

## فصل پنجم: کنترل‌های داخلی

|     |                                                      |
|-----|------------------------------------------------------|
| ۹۲  | مقدمه                                                |
| ۹۲  | انواع کنترل‌های داخلی                                |
| ۹۳  | ضرورت وجود کنترل‌های داخلی                           |
| ۹۴  | اجزای سیستم کنترل‌های داخلی                          |
| ۹۷  | ارزیابی موردی                                        |
| ۹۷  | ساختار سازمانی                                       |
| ۹۸  | تفویض اختیار و تعیین مسئولیت                         |
| ۹۸  | تفکیک مسئولیت‌ها                                     |
| ۹۹  | محدودیت‌های سیستم کنترل داخلی                        |
| ۱۰۰ | کسب شناخت از سیستم‌های کنترل داخلی و حسابداری        |
| ۱۰۰ | مستندسازی اطلاعات کنترل‌های داخلی                    |
| ۱۰۶ | کنترل‌های داخلی در واحدهای اقتصادی کوچک              |
| ۱۰۷ | نقش حسابرسان داخلی در کنترل‌های داخلی                |
| ۱۰۸ | برآورد خطر کنترل و طراحی آزمون‌های اضافی کنترل       |
| ۱۰۸ | اجرای آزمون‌های اضافی کنترل                          |
| ۱۰۹ | برآورد مجدد احتمال خطر کنترل و طراحی آزمون‌های محتوا |
| ۱۰۹ | گزارش نقاط ضعف کنترل‌های داخلی                       |
| ۱۱۱ | پرسش‌های فصل پنجم                                    |
| ۱۱۲ | تست‌های فصل پنجم                                     |

## فصل ششم: شواهد حسابرسی

|     |                                                    |
|-----|----------------------------------------------------|
| ۱۲۰ | مقدمه                                              |
| ۱۲۱ | انواع شواهد حسابرسی                                |
| ۱۲۶ | شواهد حاصل از رویدادهای پس از تاریخ ترازنامه       |
| ۱۲۷ | روش‌های کسب شواهد و رویدادهای پس از تاریخ ترازنامه |
| ۱۲۸ | کشف بعدی حقایق موجود در تاریخ گزارش حسابرسان       |
| ۱۲۹ | شواهد مربوط به اشخاص وابسته                        |
| ۱۳۰ | مخارج تأمین شواهد حسابرسی                          |
| ۱۳۱ | پرسش‌های فصل ششم                                   |
| ۱۳۲ | تست‌های فصل ششم                                    |

## فصل هفتم: نمونه‌گیری حسابرس

|     |                                                        |
|-----|--------------------------------------------------------|
| ۱۳۸ | مقدمه                                                  |
| ۱۳۸ | انواع نمونه‌گیری در حسابرسی                            |
| ۱۳۹ | انتخاب اقلام برای آزمون به منظور گردآوری شواهد حسابرسی |
| ۱۴۰ | انتخاب نمونه در نمونه‌گیری                             |
| ۱۴۲ | اندازدهی نمونه                                         |
| ۱۴۳ | طرح‌های نمونه‌گیری                                     |
| ۱۴۳ | خطر نمونه‌گیری و خطر غیرنمونه‌گیری                     |
| ۱۴۴ | نمونه‌گیری در آزمون کنترل‌ها                           |
| ۱۴۵ | نمونه‌گیری در آزمون محتوا                              |
| ۱۴۶ | خطر حسابرسی در نمونه‌گیری                              |
| ۱۴۶ | ماتریس ریسک عدم کشف                                    |
| ۱۴۷ | ارزیابی نتایج نمونه‌گیری                               |
| ۱۴۸ | پرسش‌های فصل هفتم                                      |
| ۱۴۹ | تست‌های فصل هفتم                                       |

## فصل هشتم: مستندسازی و کاربرگ‌های حسابرسی

|     |                                              |
|-----|----------------------------------------------|
| ۱۵۴ | مقدمه                                        |
| ۱۵۴ | شکل و محتوای کاربرگ‌های حسابرسی              |
| ۱۵۵ | محرمانه بودن و مالکیت کاربرگ‌های حسابرسی     |
| ۱۵۶ | انواع کاربرگ‌های حسابرسی                     |
| ۱۵۷ | سازمان کاربرگ‌های حسابرسی                    |
| ۱۵۸ | کاربرگ‌های کامپیوتری                         |
| ۱۵۹ | بررسی کاربرگ‌های حسابرسی                     |
| ۱۵۹ | کنترل کیفیت کار حسابرسی                      |
| ۱۵۹ | سیاست‌های کنترل کیفیت در سطح مؤسسه‌ی حسابرسی |
| ۱۶۰ | سیاست‌های کنترل کیفیت در سطح هر کار حسابرسی  |
| ۱۶۴ | پرسش‌های فصل هشتم                            |
| ۱۶۵ | تست‌های فصل هشتم                             |

## فصل نهم: حسابرسی به کمک کامپیوتر

مقدمه

۱۷۰

ماهیت سیستم های کامپیوتری

۱۷۰

کنترل های داخلی در سیستم های کامپیوتری

۱۷۱

روش های حسابرسی به کمک کامپیوتر

۱۷۲

اصول به کارگیری حسابرسی کامپیوتری

۱۷۳

مراحل حسابرسی کامپیوتری

۱۷۴

مسئولیت های کنترلی حسابرسان

۱۷۵

نظارت بر کاربرد نرم افزار حسابرسی

۱۷۵

نظارت بر کاربرد اطلاعات آزمایشی

۱۷۶

مستندسازی

۱۷۶

به کارگیری روش های حسابرسی کامپیوتری در واحدهای اقتصادی کوچک

۱۷۷

بررسی فرآیند نرم افزار عمومی حسابرسی

۱۷۸

وظایف کلی نرم افزار حسابرسی کامپیوتری

۱۷۹

پرسش های فصل نهم

۱۸۰

تست های فصل نهم

۱۸۱

برخی اصطلاحات در حسابرسی

۱۸۳

فهرست منابع و مآخذ

۱۹۹